

ЛЕСО-УКРЕПИТЕЛНОТО ДЪЛО
въ
КАЗАНЛЪШКАТА СЕКЦИЯ

ОТЪ НАЧАЛНИКА НА
СЕКЦИЯТА

№ 70 Др. Ухитов Найденов по
судбий материал на секцията

20.8.35г.
г. Кк

Харашини
Секцията: *Ташини*

ЛЕСО-УКРЕПИТЕЛНОТО ДЪЛО
на
КАЗАНЛЪШКАТА СЕКЦИЯ.

Кратка история и развитие на службата по укрепяване пороищата и залесяването на Казанлъшката секция отъ 1905 г. до 31. XII. 1934 г.

Съ долнитѣ редове въ общи черти излагаме какво е представлявала Казанлъшка околия преди основаването на Казанлъшката Секция за укрепяване Пороищата и Залесяването, основаването на Секцията, нейния животъ, нейната дейность и резултатитѣ постигнати отъ тая дейность.

Каргината на Казанлъшка околия въ края на миналия векъ преди откриването на Секцията тукъ е била следната:

Севернитѣ склонове на Сръдна Гора, а особено стръмнитѣ южни склонове на Стара Планина, сж били силно обезлесени и дълбоко прорѣзани отъ множество пороища, като: „Лѣсковъ долъ“, „Антиповъ долъ“, „Димовецъ“, „Дуганищица“, „Гръцкото дере“ и пр. въ землището на с. Шипка; „Шейтанъ дере“, „Рѣчица“, „Стара-рѣка въ землището на с. Енина“, „Новомахленското дере“, „Мезарлъкъ-дере“ Деретата на Орта махле“ въ землището на с. Изворово; „Асащица“, „Монастирски долъ“, „Пороя“, „Хумата“ и пр. въ землището на с. Мъглижъ; „Голѣмия порой“, „Вѣтренската рѣка“ съ нейнитѣ притоци въ землището на село Вѣтренъ и още много пороища на западъ отъ с. Шипка и на изтокъ отъ с. Вѣтренъ.

Изброенитѣ по-горе пороища сж имали силно унищожително действие върху работнитѣ земи, пштищата и шосетата въ землищата на поменатитѣ села, като не сж били рѣдкостъ и случай на жертви съ хора, добитъкъ и сгради. Голѣма частъ отъ работнитѣ земи въ полето, кога по-вече, кога по-малко, споредъ размѣра на прииждането, сж били засипвани и завличани отъ пороищнитѣ материали и по тоя начинъ превръщани въ постующи земи. Паралелно съ опустошителната дейность на тия голѣми пороища, действували сж и множество малки поройни дерета и деренца, които сж довършвали започнатата унищожителна дейность и то главно върху ония земи, които сж въ непосредствена близость съ политѣ на планината. Така една ивица работни земи непосредствено до самия балканъ отъ 500 до 1000 м. широка и около 60 клм. дълга, засѣта предимно съ интензивни култури — рози, лозя и др. е била въ по голѣмата си частъ превърната въ необработваеми пустующи земи.

Трудно е да се изчислятъ голѣмитѣ загуби, които земеделското стопанство е търпяло ежегодно отъ поройнитѣ прииждания тукъ.

Заливали сж се отъ пороищата въ полето около 25000-30000 декара плодородни земи, а други около 60000 декара работна земя е измивана и завличана. Или кржгло повредани сж отъ пороищата всичко около 90000 декара работни земи.

Приемемъ ли, че $\frac{1}{3}$ отъ тия земи пострадватъ отъ пороищата ежегодно и ако сръдната доходность отъ 1 декаръ земя е 200 лв., ще имаме една ежегодна загуба за земеделското стопанство отъ 6,000,000 лв.

Загубитѣ пъкъ причинени само отъ пороя „Кара дере“ презъ 1910 година при едно прииждане се изчисляватъ на 6-8 милиона лева и две човѣшки жертви, а споредъ Г. Брънчевъ страната ни е понесла такива загуби презъ 1911 година кржгло 200,000,000 лева и 14 човѣшки жертви.

Известна е връзката между пороищата и обезлесяването. Още въ началото споменахме за силно обезлесенитѣ южни склонове на Стара-Планина и севернитѣ такива на Средна гора. Ще преминемъ направо къмъ причинитѣ, които сж предизвикали това обезлесяване.

Главнитѣ причини за обезлесяването сж отъ чисто народно-стопачки характеръ. Неправилната експлоатация, първобитното ни и назадничаво скотовъдство, дърварството и въглищарството въ миналото и следъ освобождението сж главната причина за масовото унищожаване на горитѣ въ Казанлъшко. Другитѣ причини за обезлесяването иматъ исторически характеръ. Тѣ се изразяватъ въ голѣмитѣ боюве, които сж се развили въ Руско-Турската война въ Казанлъшка околия, а особено край село Шипка, последвани отъ масови изсичания на гори отъ военни съображения, а въ последствие за сроежъ и възстановяване на изгорелитѣ села.

Всичко това до тукъ описано не е могло да се забележи отъ мѣстното население, което най-добре е изпитвало лошитѣ последствия отъ унищожителното действие на пороищата, както и отъ нашитѣ общественици, които сж обърнали вниманието на Българското общество къмъ застрашената отъ поройни стихии „Розова Долина“. Такъвъ е билъ нашия ученъ и общественикъ Петъръ Ивановъ отъ Стара-Загора, който въ 1896 год. печата статия подъ заглавие „Розовата долина — бждащата пустиня“.

По късно бившия министъръ на земедѣлието Господинъ Григоръ Начевичъ въ съчинението си „Земедѣлието“ отъ 1902 год. разглежда въпроса за залесяването и укрепяване пороищата и дава положителни препоръжки.

Въ 1904 год. при едно идване на тогавашния Министъръ на Търговията и Земледѣлието Д-ръ Н. Генадиевъ въ Казанлъкъ е билъ запознатъ на самото мѣсто съ вредитѣ и пакоститѣ нанасяни отъ поройнитѣ рѣки и дерета и той веднага следъ завръщането си въ София съ декретъ отъ 26. II. 1904 год. открива 4 горски разсадници въ Казанлъшка околия.

Следъ всичко това въпроса за пороищата въ Казанлъшко е билъ назрелъ и подготвенъ достатъчно за да може още въ 1905 год. да се открие I-то бюро за укрепяване пороищата и залесяването съ седалище въ гр. Казанлъжъ. Отъ тази година е започнало да действува бюрото въ Казанлъшка околия.